

2015 m. birželio 2 d. Ekonomikos komiteto posėdyje:

1. SVARSTYTA. **Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 metų veiklos ataskaita.**
Svarstymo tęsinys.

Kalbėjo: Remigijus Žemaitaitis, Rimantas Šadžius, Artūras Skardžius, Birutė Vėsaitė, Rokas Žilinskas, Rokas Masiulis, Gediminas Onaitis, Rimantas Sinkevičius, Zbignevas Jedinskis.

NUTARTA:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 metų veiklos ataskaitai Ekonomikos komitetui priskirtose parlamentinės kontrolės srityse.

1. Komiteto pranešėju paskirti: R.Žemaitaitį.

Balsavimo rezultatai: už – 6, susilaikė – 2.

Komiteto narys Rokas Žilinskas, kalbėdamas dėl balsavimo motyvų, informavo, kad komiteto išvadų rengėjas – Dainius Kreivys nepritaria Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 metų veiklos ataskaitai ir išsako **atskirąją nuomonę**, pažymėdamas kad:

Vyriausybės Seimui pateiktoje 2014 m. veiklos ataskaitoje trūksta informacijos apie įgyvendintus ir neįgyvendintus Vyriausybės išsikeltus strateginius veiklos tikslus, priemones šiems tikslams įgyvendinti bei realistišką, o ne deklaratyvų Vyriausybės veiklos rezultatų įvertinimą. Šios informacijos trūkumas leidžia daryti prielaidą, jog Vyriausybė nesivadovauja vakarietiškam viešajam administravimui įprastais strateginio planavimo principais arba, vengdama paviešinti menką savo veiklos rezultatyvumą, sąmoningai nepateikia pagrindinių veiklos rodiklių (angl. *key performance indicators* arba KPIs) ir objektyvaus šių rodiklių įvertinimo.

Vyriausybės veiklos ataskaitoje kaip teigiamai vertintinas pasiekimas pristatomas 2,9 proc. tesiekiantis bendrojo vidaus produkto augimas palyginus su ankstesniais metais. Atkreipdamas dėmesį į faktą, kad tai – lėčiausias fiksuotas BVP augimas per ketverius pastaruosius metus (2013 m. BVP augimas siekė 3,3 proc., 2012 m. – 3,8 proc., 2011 m. – 6,1 proc.), negaliu sutikti su tokia Vyriausybės pozicija. Lėtėjantis BVP augimas rodo menkstantį Lietuvos ekonomikos dinamiškumą ir siunčia aiškų signalą apie šalies ūkio raidą stabdančias nesprenžiamas problemas.

Viena pagrindinių lėtėjančios Lietuvos ekonomikos augimo priežasčių – menkstančios šalies eksporto apimtys. Nepaisant to, Vyriausybės veiklos ataskaitoje džiaugiamasi 6 proc. viršijančiu eksporto augimu. Net ir atmetus sumažėjusio naftos produktų eksporto įtaką, tenka konstatuoti, kad naujausių eksporto augimo tendencijos turėtų būti vertintinos neigiamai. Tą gerai iliustruoja neigiamas eksporto apimčių pokytis nuo 2012 metų. 2014 metais lietuviškos kilmės prekių eksportas susitraukė 0,7 proc., kai 2013 m. eksporto apimtys dar augo kuklius 6,5 proc.

Nesuprantama kodėl, augant šalies BVP, Vyriausybė ir toliau didina valdžios sektoriaus įsiskolinimą. Lietuvos Vyriausybė savo veiklos ataskaitoje valstybės skolos augimo priežastis įvardina taip: „Nedidelį skolos padidėjimą lėmė dėl Vyriausybės vykdomos griežtos fiskalinės politikos nuosekliai mažėjantis, tačiau vis dar deficitinis valdžios sektoriaus balansas.“ Kitaip tariant, nors šalies ekonomika ir auga, Vyriausybė pripažįsta esanti neigali pasinaudoti šio augimo rezultatais ir pasiekti, kad valdžios sektorius išleistų bent jau ne daugiau nei surenka mokesčių pavidalu. Tai byloja apie neveiksmingą dabartinės Vyriausybės mokesčių politiką (ypač mažinant šešėlinės ekonomikos mastą), neefektyvią valstybės valdomų įmonių veiklą ir neatsakingą biudžeto lėšų panaudojimą.

Lėtėjantis Lietuvos ūkio augimas ir tolydžiai menkstantis pasitikėjimas Vyriausybės kompetencija veiksmingai spręsti valstybės ekonomikos problemas užsienio kapitalą sulaiko nuo investicijų Lietuvoje. Tai gerai matyti iš 5 proc. lyginant su 2013 m. susitraukusių sukaupytųjų tiesioginių užsienio investicijų. Nuo 2013 m. vykstantis tiesioginių užsienio investicijų augimo lėtėjimas ne tik mažina tiesiogines įplaukas į valstybės ūkį, bet turi ilgalaikį neigiamą poveikį Lietuvos ekonominei raidai. Mažėja ne tik TUI, bet ir investicijos šalies viduje.

Nors Vyriausybė džiaugiasi lėtai mažėjančiu nedarbo lygiu, ji nei vienu žodžiu neužsimena apie šalies gyventojams ir valstybės ūkiui skaudžią struktūrinio nedarbo problemą ir bandymus ją spręsti. Daugiau nei 100 tūkst. savo kvalifikacija rinkos poreikių neatitinkančių ir todėl darbo nerandančių Lietuvos žmonių yra visiškai priklausomi nuo jiems valstybės skiriamų socialinių išmokų. Sunkioje situacijoje yra atsidūręs ir verslininkai, dėl tinkamos kvalifikacijos darbuotojų trūkumo ne tik negalintys vykdyti verslo plėtros, bet dėl šios priežasties priversti kapitalą perkelti į užsienio šalis. Tokiu būdu ilgalaikę žalą patiria visi – darbo nerandantys asmenys, juos išlaikyti turinti valstybė ir dėl kvalifikuotos darbo jėgos trūkumo konkurencingumą prarandantis verslas.

Panašiai galima vertinti ir energetikai skirtą ataskaitos dalį. Išvardijami tik atskiri padaryti darbai, tačiau visiškai nėra aišku, kokių tikslų Vyriausybė siekė, ir kaip juos sekėsi įgyvendinti.

Prieš pradėdant šios Vyriausybės darbą, premjeras ne kartą yra pabrėžęs, kad prioritetais bus

laikomi ne ankstesnės Vyriausybės įgyvendinti strateginiai projektai, bet šiluma ir renovavimas. Praėjo jau daugiau kaip pusė kadencijos ir galima vertinti, kaip šiuos tikslus sekėsi įgyvendinti. Baigti ar baigiami anksčiau pradėti strateginiai projektai, tačiau didesnių poslinkių premjero minėtose srityse kol kas nematome.

Buvo žadama, kad per metus bus atnaujinama po 800 daugiabučių gyvenamųjų namų, kol kas iš viso atnaujinta tik kiek daugiau nei 200. Mokami reklaminiai skelbimai žiniasklaidoje tiesiog mirga, bet žmonių jie nešildo, nebent laikraščių savininkus, o pažadėtų rezultatų nėra.

Buvo žadama skubiai įgyvendinti biokuro kūrenamų kogeneracinių jėgainių projektus Vilniuje ir Kaune, tačiau praėjus pusei metų jų dar net techninių projektų nėra. Per tą laiką Kaune jau pristatyta daugybė nepriklausomų ir savivaldybės valdomos Kauno energijos biokuro katilinių. Jos ėmė konkuruoti, šilumos kaina sumažėjo ir be Vyriausybės pastangų. Matydama, kad jos projektui vietos vis mažiau, Vyriausybė ėmė mažinti savo projektuojamos jėgainės galias, bet jei ir toliau bus delsiama, šio projekto gali tekti apskritai atsisakyti.

Įkišę referendumo pagalį į naujos branduolinės jėgainės projekto vežimą dabartiniai valdantieji jį taip ir paliko šalikelėje. Apie projektą vis pakalbama, pažadama per kelis mėnesius apsispręsti, tačiau nei sprendimų, nei veiksmų nematome.

Gamtinių dujų sritis po terminalo pastatymo ir trečiojo paketo nuostatų įgyvendinimo taip pat atrodo gerokai chaotiškai. Valstybiniai dujų tiekėjai privilegijuotoms vartotojų grupėms dujas parduoda su nuolaida, tuo tarpu socialiai labiausiai pažeidžiamus centralizuotai tiekiamos šilumos vartotojus kažkodėl baudžia didesnėmis kainomis. Nėra skaidrios dujų rinkos, nematyti pastangų kurti bendrą Baltijos šalių rinką.

Panašu, kad elektros energetikoje svarbiausias tikslas – sinchronizavimas su Kontinentinės Europos tinklais – apskritai pamirštas. Galimybių studija dėl sinchronizavimo baigta prieš dvejus metus, tačiau po to jokių žingsnių nebuvo daroma. Nematome nei tinklų sinchronizavimo plano, nei pastangų tiesti antrąją liniją į Lenkiją, nei noro tartis su kaimynais.

Komiteto pirmininkas R.Žemaitaitis pasiūlė papildomai į šio komiteto posėdžio darbotvarkę įtraukti klausimą „Dėl Seimo narės Birutės Vėsaitės (2015-06-02) pasiūlymo Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr.XIIP-2623(2)“. Komiteto pirmininko pasiūlymui buvo pritarta.

2. SVARSTYTA. Seimo narės Birutės Vėsaitės (2015-06-02) pasiūlymas Alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 18 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2623(2).

Kalbėjo Remigijus Žemaitaitis.

NUTARTA. Pritarti Seimo narės Birutės Vėsaitės (2015-06-02) pasiūlymui.

Pritarta bendru sutarimu.